

(1)

Kymmenvuotiskertomus Oulun Kokoomuksen Naisten toiminnasta.

Sihteerinä ovat olleet eri vuosina rouvat Betty Iskanius, Miili Seppänen, Anna Antell, Inga Santaholma, Hanna Vanamo, Martta Tapiola ja Anni Tolvanen.

Rahastonhoitajan tehtävät on koko 10:n vuoden ajan hoitanut uskollisesti rouva Nanny Helanen.

Toukokuun 16 päivänä 1924 oli sanomalehti Kaiussa olevalla ilmoituksella kutsuttu Oulussa Kansalliseen Kokoomuspuolueeseen lukeutuvia naisia Suomalaiselle Lyseolle keskustelemaan naisjärjestön perustamisesta Ouluun. Tilaisuuteen oli saapunut runsaasti yleisöä.

Kokouksen avasi kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma puheen valituin sanoin päivän merkityksestä vapaustaistelun päättymisen vuosipäivänä, muistuttaen mieliin tämän päivän tunnelmaa kuusi vuotta sitten, sekä viitaten siihen velvoitukseen, minkä tämä juhlapäivä asettaa jokaiselle isänmaan onnesta huolehtivalle kansalaiselle.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma ja sihteeriksi rouva Betty Iskanius.

Tämän jälkeen herätettiin kysymys erikoisen paikallisen naisjärjestön perustamisesta, joka järjestö tulisi toimimaan Kokoomuksen Naisvaliokuntaan kuuluvana haara-osastona päämäärien saavuttamiseksi ja niiden ohjesääntöjen mukaisesti, jotka mainittu valiokunta on toiminnalleen asettanut. Keskustelun tuloksena oli yksimielinen päätös kysymyksessäolevan järjestön perustamisesta nimellä "Oulun Kokoomuksen Naiset".

Johtokuntaan valittiin varsinaisiksi jäseniksi kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma puheenjohtajaksi, insinöörin rouva Aina Santaholma varapuheenjohtajaksi, rouva Maria Illikainen, maisterit Ebba Rosendahl ja Aura Parvela sekä varajäseniksi rouva Aili Paasikangas sihteerinä ja rouva Nanny Helanen rahastonhoitajana.

Sääntöehdotuksen laatiminen jätettiin nyt valitulle johtokunnalle, samoin asian edelleen kehittäminen.

Puheenjohtajana ovat kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma 8 vuotta sekä rouvat Aina Santaholma v. 1925-26 ja Aini Kivekäs v. 1926-27.

Johtokuntaan ovat kuuluneet tänä aikana eri vuosina rouvat Maria Illikainen, Maikki J. Santaholma, Aina Santaholma, Ebba Rosendahl, Aura Parvela, Nanny Helanen, Aili Paasikangas, Betty Iskanius, Olga Ryselin, Miili Seppänen, Aini Kivekäs, Jenny Paulaharju, Dagmar Luoma, Inga Santaholma, Anni Tolvanen, Hanna Vanamo ja Martta Tapiola.

12
Varapuheenjohtajina ovat toimineet Olga Ryselin, Aini Kivekäs ja Inga Santaholma.

Sihteerinä ovat olleet eri vuosina rouvat Betty Iskanius, Miili Seppänen, Anna Antell, Inga Santaholma, Hanna Vanamo, Martta Tapiola ja Anni Tolvanen.

Rahastonhoitajan tehtävät on koko 10:n vuoden ajan hoitanut uskollisesti rouva Nanny Helanen.

Kuoleman kautta ovat yhdistyksestämme poistuneet rouvat Minken Kivekäs, Maria Illikainen, Alma Riekki, piispatar Lyydia Koskimies sekä neidit Anna ja Loviisa Antell.

Kymmenvuotiskatsauksen yhteydessä lausumme kunnioittavat kiitoksemme Kansallisen Kokoomuspuolueen Naisvaliokunnalle hyvästä yhteistyöstä ja huolenpidosta yhdistystämme kohtaan.

Ensimmäisenä vuonna pidettiin jo useita yleisiä keskustelukokouksia, joissa pohdittiin sekä yhdistyksen yksityisiä että muita yleisempiäkin kysymyksiä m.m. naisten osanottoa kunnallisvaaleihin ja mihin toimiin sen suhteen olisi ryhdyttävä. Neuvoeltiin edistyspuolueen naisten kanssa yhteisestä toimintatavasta ja saatiinkin valtuustoon kaksi edistyspuolueen ja yksi kokoomuspuolueen ehdokas, nimittäin kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma.

Vuonna 1926 perustettiin naisjärjestön keskuuteen ompeluseura, joka sittemmin on toiminut koko ajan hyvällä menestyksellä. Mainittuna vuonna joulukuun 2 päivänä pidettiin ensimmäiset myyjäiset, joista kertyi puhdasta tuloa noin 6000:-- Nämä varat lahjoitettiin Saara Wacklinin patsasrahastoon, johon yhdistyksemme jo ennen oli saanut muutamia lahjoituksia m.m. entisen Oulun Nuijan Naisjärjestön jälkeen jättämät varat.

Vuosi 1927 oli monipuolisen työn ja toiminnan vuosi, jolloin toimintamme lisääntyi m.m. siten, että paitsi tavanmukaisia ompeluiltoja ja kokouksia järjestettiin kerta kuukaudessa Oulun Kokoomuksen kanssa yhteisiä ohjelmallisia Kerhoiltoja, ollen ohjelmassa puheita, esitelmää, laulua, soittoa ja lausuntaa. Esitelmöitsijöiksi oli saatu tohtorit Paavo Virkkunen ja J.A. Mannermaa, professori K. Haataja, kunnallisneuvos P. Ahmavaara, maisterit H. Rautiainen, S. Pekkala ja L. Raivio.

Kevättalvella toimittivat Kokoomuksen Naiset erittäin onnistuneen Suomen Naisen Oulun numeron. - Vuoden 1927:n eduskunta-vaaleissa toimi yhdistyksemme myös tarmokkaasti, sillä silloin oli oma naisehdokkaammekin, rouva Aini Kivekäs, joka kävi yhdessä vaalipiirimme mies-ehdokasten kanssa ympäri vaalipiiriämme, pitäen yhteensä 16 esitelmätilaisuutta. - Samana vuonna oli vielä tärkeä-

3
nä tekijänä toiminnassamme Saara Wacklin-patsaan lopullinen rahoittaminen. Patsas oli jo tilattu A. Santaholma Oy:n kiviveistämisestä Kalajoelta ja siihen upotettavan pronssisen medaljongin oli kuvanveistäjä Into Saxelin ehtinyt juuri ennen kuolemaansa saada valmiiksi.

Vuoden 1928:n toiminta oli edelleen vilkasta m.m. ompeluseuran myyjäisten tuloista, 5.200 markasta lahjoitettiin Oulun Sotilas-kodille Smk. 3.000:-- , joka suurella kiitollisuudella otti sen vastaan.

Sitäpaitsi neulottiin ja lahjoitettiin Kyyhkylän invaliidikodille huomattava määrä tyynyliinoja ja pyyheliinoja.

Pääsiäisenä pidettiin suuri, koko maata käsittävä Kansallisen Kokoomuspuolueen puoluekokous Oulun seurahuoneella, johon suuri joukko edustavia ja huomattavia puoluemiehiä eripuolilta maata oli saapunut ja oltiin silloin tilaisuudessa kuulemaan erittäin valaisevia ja ansiokkaita esitelmiä puolueohjelman eri kohdista. Puhujina esiintyivät m.m. professori Lauri Ingman, yli-insinööri O. Martikainen, professori K. Haataja, maisteri J. Tuomikoski, maanviljelijä Samuli Tuomikoski ja kunnallisneuvos P. Ahmavaara. Saman vuoden toulukuussa voitiin Ainolan saarella viettää näihin oloihin nähden harvinaista juhlatilaisuutta, silloin nimittäin paljastettiin ja kaupungille luovutettiin Saara Wacklin-patsas, joka sekä aineellisiin varoihin että puuhaan nähden suurimmalta osalta on Oulun Kokoomuksen Naisten toimeen panna. Tilaisuuteen oli sekä erityisillä kutsukorteilla, että sanomalehti-ilmoituksella kutsuttuina saapunut runsaslukuinen yleisö tuota graniittiin ja pronssiin valettua, "Pohjanmaan sataisten muistelmien" kirjoittajan muistomerkkin paljastustilaisuutta lauluin, puhein ja kukkasin kunnioittamaan. - Kaupunginvaltuuston vaalissa joulukuussa v. 1928 olivat Kokoomuksen nais-ehdokkaana maisterit Ebba Rosendahl ja Aura Parvela sekä neiti Aino Hurskainen ja tulikin rouva Rosendahl valituksi valtuuston jäseneksi.

Vuoden 1929:n eduskuntavaalien johdosta muodostettiin oma valitsiyhdistys ja oli ehdokkaamme opettajatar Anna Turkanheimo Oulujoenla, joka liikkui vaalipiirissämme valistaen vaalipiirimme naisia ansiokkailla esitelmillään. - Erittäin ilahduttavana seikkana voi vielä siltä vuodelta mainita, että ompeluiltoihin oli osanotta-

jien luku lisääntynyt, joten toiminta uusilla voimilla yhä vilkastui.

Vuonna 1930 pidetyistä myyjäisistä lahjoitettiin taas Oulun Sotilaskodille 1.700 markkaa.

Kunnallisvaaleihin asetettiin ehdokkaaksi maisteri Aura Parvela, joka tulikin valituksi ja joka vieläkin on valtuustossa yhdistyksemme edustajana. - Yhdessä Kokoomuksen kanssa asetettiin Presidentin valitsijaehdokkaaksi Kauppaneuvoksetar Maikki J. Santaholma.

Yhdistyksemme liittyi Pohjois Pohjanmaan Maakuntaliittoon jäseneksi.

Kokoomuspuolueen suuriin arpajaisiin otettiin innolla osaa myymällä ahkerasti arpoja.

Huhtikuussa järjesti yhdistys Oulussa ja Raahessa kokoukset, joissa Naisvaliokunnan sihteeri neiti Tyyne Leisiö piti erittäin valaisevan esitelmän kommunismista ja sen eri toimintamuodoista. Oulun Kokoomuksen kanssa pidettiin yhteisiä illanviettoja, joissa on ollut esitelmäitsijöitä omalta ja muilta paikkakunnilta.

Vuonna 1931, jolloin pula-aika oli ankarimmillaan, työskenteli yhdistyksen ompeluseura köyhien kansakoululasten vaatettamiseksi lämpimillä vaatekerroilla. Joulukuun puolivälissä jaettiin yli 250 vaatetta kaupunkimme kansakoululapsille. - Täkäläisen äänenkannattajamme Kaiun kannattamiseen sijoitettiin 8000 markkaa.

Vuoden 1932 ompeluseuran myyjäisten tuloksista toimitettiin osa Suomen Punaisen Ristin piirijohtokunnan välityksellä Kuolajärven hätääkärsivien kansakoululasten avustamiseksi, sekä edelleen jaettiin Oulun kaupungin kansakoululapsille vaatteita. Tänä vuonna ruvettiin ompeluilloissa suorittamaan ohjelmaa, joista mainittakoon m.m. tuomiorovasti J. A. Mannermaan Eduskuntaselostus, opettaja Aura Hornborgin esitelmä "Lasten siirtolaelämästä Puolassa" ja rouva Aini Kivekkään esitelmä Aleksis Kivestä, Kiven päivänä.

Vuonna 1933 oli taas vaalivuosi, jolloin olivat valtiolliset ja kunnalliset vaalit ja saatiin valtuustoon oma ehdokas. Valtiollisissa vaaleissa ei tällä kertaa ollut omaa ehdokasta. - Myyjäiset pidettiin huhtikuussa, jonka tuloista 1/3 annettiin tuberkuloottisten kansakoululasten kesäsiirtolan hyväksi. Sitäpaitsi avustettiin erästä varatonta oppikoulun oppilasta. - Vaikka ulkoiset olosuhteet olivat mainittuna vuonna repiviä, jopa oikeistonkin keskuudessa, on ollut lämmittävää meidän piirissämme yksimielisyys ja toivo tulevaisuuteen, että uusi päivä kaikki muuttaa voi. - Isänmaalliseen Kansanliikkeeseen liittyi joitakin yhdistyksemme jäseniä, mutta tilanne ei sen kautta millään lailla kärjistynyt.

5

Vuonna 1934 oli yhdistyksen toiminta samansuuntaista kuin edellistenkin vuosien. Ompeluilloissa oli muutamia esitelmiä, erikoisesti mainittakoon lehtori Hynnisen mielenkiintoinen esitelmä Kiven naisihanteista. Keskustelun aiheena ompeluilloissa oli Naisvaliokunnan lähettämät tärkeimmät keskustelukysymykset.

Kymmenen vuoden aikana on järjestömmme lähettänyt säännöllisesti edustajansa sekä Kokoomuspuolueen että Naisvaliokunnan vuosikokouksiin.

Koska puolueemme nojautuu kansamme elämässä ilmenneisiin jaloinpiin ja puhtaimpiin periaatteisiin, kelpaa niiden merkeissä Kokoomuspuolueen Naisten tehdä työtään rakkaan isänmaamme onneksi ja sen tulevaisuuden turvaamiseksi. Säilyttäkäämme vain edelleenkin horjumaton elämisen uskalluksemme.

Anni Tolvanen
Sihteeri

Inga Santaholma
Varapuheenjohtaja